

משכן אהוד

מאת הרב עמיחי כנרתי

מוסדות בית מדרש
איתמר
ישיבה גבוהה וכולל

שאלות לפרשת תצוה

"וְעֲשִׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אָחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתַפָּאֲרָתָהּ" - מה הענין בבגדים מכובדים ומפוארים? לכאורה תמוה, שהרי להחליט לכבד אנשים לפי יופי וטיב בגדיהם הוא דבר חיצוני ועלול להביא לטעות?

רוב האנשים מוקירים את האדם מצד בגדיו, ולכן התורה מצוה בבגדי כבוד, להקל עליהם את קליטת הדברים האמיתיים מאותו חכם וגדול. רוממות וגדולה נקלטת בציבור דרך כלי זה, ודרכה של תורה להעזר גם ב"כלים" כדי להגיע לתכלית היפה. **"יצוה עתה להלבישו בגדי מלכות ולהיותו מלך נכבד ומפואר אצל ההמון" (רבינו בחיי).** ככל אופן יש פירוש נוסף בפסוק, שהכוונה לכבוד הקב"ה: "שיעשו בגדי קדש לאהרן לשרת בהם לכבוד השם השוכן בתוכם ולתפארת עוזם", ראו רמב"ן ורבינו בחיי. ודאי שבגדי הכהונה היו גם "בגדי קודש" (פסוקים) ובגדי כפרה (גמרא בערכין).

מדוע שמו של משה רבינו אינו מופיע בפרשתנו?

יש שמצאו רמז בכך שיום פטירתו, ז' באדר, חל תמיד סמוך לפרשת תצוה. כדאי להעיר לגבי יום פטירתו, שהוא בעצם גם יום לידתו!! שהקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים, שנים שלמות, באותו תאריך שנולד בו גם נפטר. לכן הגמרא אומרת במסכת מגילה, שהמן לשוא שמח על שעלה לו הגורל בחודש אדר: "תנא: כיון שנפל פור בחדש אדר שמח שמחה גדולה, אמר: נפל לי פור בירח שמת בו משה. ולא היה יודע שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד". למעשה שמו של משה רבינו לא מפורש, אבל כתוב "ואתה תצווה", "ואתה הקרב אליך" וכו', כך שגם בפרשתנו משה רבינו בעצם כן נזכר, ורק שמו לא פורש. שנזכה ללמוד ממשה רבינו את "תורת משה", וגם את מידותיו הטובות והנעלות, ביחוד מה ששבחו הכתוב בענוה: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה".

משכן אהוד

THE HOUSE AND STUDY
 בית המדרש
 בית המדרש
 בית המדרש
 בית המדרש

מוסדות בית מדרש
איתמר
 ישיבה גבוהה וכולל

שאלות לפורים מאת הרב עמיחי כנרתי

מה המיוחד בנס של פורים?

מאורעות מיוחדים שבאים מאורע אחר מאורע, כמהלך אחד ארוך שמביא לישועתם של ישראל. אין כאן "נס" מעל הטבע, אבל הלימוד הגדול הוא שהקב"ה מסובב את כל המאורעות, מגלגל גילגולים, בשביל המטרה הנדרשת. כידוע, יש במגילה בחינה של "הסתר פנים" [אסתר מן התורה מניין? ואנכי הסתר אסתיר פני (גמרא)], ושם שמים לא כתוב במפורש כלל במגילה! היכן הוא נמצא? הוא זה שמושך בחוטים בתיאטרון בובות, ברצותו מעלה וברצותו מוריד! "העושה גדולות עד אין חקר, ניסים ונפלאות עד אין מספר" לישועת ישראל.

"הקורא את המגילה חייב לקרותה כולה", גם הפרקים הראשונים הם חלק מהמהלך, כל פסוק חשוב: חוליה אחת מהמהלך!

מה תפקיד הפרקים הראשונים של המגילה?

הקב"ה הקדים תרופה למכה! זאת חביבות מיוחדת לעם ישראל, שעוד לפני המכה מגיעה התרופה (חז"ל), ומכה שהתרופה נמצאת כבר לפני כן היא מכה פחות קשה, וגם נראה חיבתם של ישראל שאפילו בשעת שפלותם וחטאם שמגיעה המכה כבר הקב"ה מכין להם תרופה (פלא יועץ).

היכן רואים זאת במגילה? הרוב מפורש בפסוקים, ודבר אחד בארו חז"ל:

- הריגת ושתי, והחלפתה באסתר המלכה.
- מרדכי מציל את המלך, והדברים נכתבים בספר הזכרון של המלך.
- לפי חז"ל גם האגרות הראשונות ששלח המלך היו מוזרות ומצחיקות ("להיות כל איש שורר ביתו" וכו'), והדבר עזר בהמשך כשיצאו האגרות השניות (הריגת כל היהודים רח"ל) שהגויים לא מהרו לעשות דברי המלך המוזר...

משכן אהוד

THE HOUSE AND STUDY
 SHUKA TORAH
 בית המדרש
 שוקא תורה

שאלות לפורים מאת הרב עמיחי כנרתי

"וגם חרבונה זכור לטוב" - מה פירוש "וגם"?

יש דעה בחז"ל שחרבונה "רשע, היה עימם באותה עצה", אלא שכשראה שהדברים מסתובבים לטובת מרדכי החליט "לערוק מפלגה" לטובתו. המהרש"א מוכיח זאת יפה: "חרבונה אומר למלך 'גם הנה העץ אשר הכין המן למרדכי וכו' עומד בבית המן גבוה חמישים אמה", מנין ידע את גובהו המדוייק של העץ אם לא שהיה באותה עצה של המן "נעשה עץ גבוה חמישים אמה"?

אם כן, "גם חרבונה", אפילו חרבונה הרשע, זכור לטוב, בגלל הטובה הגדולה שיצאה מדבריו. הכרת הטוב אפילו לגוי כזה...

ומהי אותה טובה? הרי נראה בפסוקים שהמלך גם ככה היה הורג את המן, מפני שתי סיבות: רצה להרוג את עם המלכה, ורצה לכבוש את המלכה עימו בבית!! כנראה עיקר החידוש שקרה בעקבות דברי חרבונה, שהמלך אמר "תלוהו עליו", באותו עץ שתכנן להרוג בו יהרג, "כאשר זמם" מדוייק, והוא ענין "ונהפוך הוא"!!

במגילת אסתר נאמר: "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר". בארו חז"ל בגמרא במסכת מגילה: "אורה" - זו תורה. "שמחה" - זה יום טוב, חגים. "ששון" - זו ברית מילה. "יקר" אלו התפילין.

שואל הגאון רבי יעקב משה חרל"פ זצ"ל, ראש ישיבת מרכז הרב: מה הפשט בגמרא זו? מדוע לרמוז כך, ולא לכתוב ברור: "ליהודים היתה תורה, יום טוב, מילה ותפילין"?

ענה הרב: ודאי שגם לפני זמן נס פורים היה קיום מצוות אלו, אלא שכעת בעקבות אהבת השם שהתגברה בקרבנו בעקבות הנס הגדול שהקב"ה עשה להם, הגיעו בני ישראל להכרה ולהרגשה שהתורה היא ה"אורה" שלנו, החגים הם ה"שמחה" הגדולה והאמיתית, ברית המילה היא ה"ששון" האמיתי שלנו, והתפילין הם ה"יקר" והכבוד האמיתי. הקב"ה נתן לנו את כל המצוות לטובתנו, מתנה עצומה, "כי לקח טוב נתתי לכם". אם נזכה להרגיש את האור, השמחה, הששון והכבוד שיש בקיום המצוות, נהיה מאושרים מאד בכל היהדות שלנו, וכך נזכה יותר לקירבת השם שרק היא הטוב האמיתי [עיקר הדברים כתוב גם בשפת אמת פורים תרמ"ח].